

A Hajnal István Kör
Társadalomtörténeti
Egyesület 2023.
évi konferenciája

2023 / 08 / 24–26.
JÁSZBERÉNY

Eszterházy Károly
Katolikus Egyetem
Jászberényi Campus

KÖRNYEZET ÉS TÁRSADALOM

08. 24. csütörtök

Plenáris ülés
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Jászberényi Campus,
Főépület, Apponyi terem

Megnyitó és köszöntő

13.00- **Varró Bernadett** főiskolai tanár, oktatási és
13.15 kutatási főigazgató

Dobszay Tamás, a Hajnal István Kör elnöke

Plenáris előadások

13.15- **F. Romhányi Beatrix:** Környezettörténet és
13.45 régészet: határterületek találkozása

13.45- **Rácz Lajos:** A reformkor éghajlattörténete
14.15

Államszocializmus és környezetalakítás (1)

Szekcióvezető: **Tomka Béla**
Helyszín: Főépület 107. terem

14.30- **Bencsik Péter:** Környezeti szempontok a Bős-
14.50 Nagymarosi Vízlépcsőrendszer tervezésének
korai szakaszában, 1950–1967

14.50- **Simonkay Márton:** „Hainburg in Ungarn” –
15.10 Magyar és osztrák környezetvédelmi mozgal-
mak a Duna védelmében az 1980-as években

15.10- **Nickel Réka:** Gyár a természetben – természet
15.30 a gyárban

15.30- *Vita, szünet*
16.00

Államszocializmus és környezetalakítás (2)

Szekcióvezető: **Halmos Károly**
Helyszín: Főépület 131. terem

16.00- **Hajnal István:** Épített környezetünk története:
16.20 A magyar szocialista textilipar ingatlan-beru-
házásai

16.20- **Pál Viktor:** Mint a szorgos méhecskék. Papír-
16.40 hulladék és papír-újrahasznosítás Magyaror-
szágban 1950-1990 között

16.40- **Báti Anikó:** A közétkeztetés mint lehetséges
17.00 válasz a környezeti kihívásokra

17.00- *Vita, szünet*
17.30

Gazdálkodás és környezettörténet

Szekcióvezető: **Koloh Gábor**
Helyszín: Főépület 131. terem

17.30- **Szikszai Mária:** Egy gazdálkodó értelmiségi
17.50 tájérezékelése a 20. század Romániájában

17.50- **Kondorosy Csenge:** „(...) ideje, hogy demisz-
18.10 tifikáljuk a falusi élet békés, nyugodt körülmé-
nyeiről alkotott illúziókat” A 'téesz-neurózis'
fogalma és diskurzusa az 1970-es és 1980-as
évek sajtójában

18.10- **Farkas Gergely:** Szenna környéki fáslegelők
18.30 tájtörténeti vizsgálata és a jelenlegi gazdálkodói
módszerek, attitűdök azonosítása és elemzése

18.30- *Vita*
19.00

Vízszabályozás, vízgazdálkodás (1)

Szekcióvezető: **Dobszay Tamás**
Helyszín: Főépület 107. terem

Heil Kristóf: Tájélatalkító és közlekedési
infrastruktúra fejlesztéseire tett javaslatok a re-
formkorban. Különös tekintettel az operátumok
társadalmi hatásaira

Schrek Katalin: A környezet-szabályozás
hiánya és problematikája a Duna-delta haszná-
latában az 1830-as években

Gulyás László Szabolcs: A Sárrét peremén.
Víz és ember a középkori Berettyó-parton

Vita, szünet

Vízszabályozás, vízgazdálkodás (2)

Szekcióvezető: **Dobszay Tamás**
Helyszín: Főépület 107. terem

Rózsa Sándor: A Nagykun-Kerület ártéri
gazdálkodásának kvantitatív értékelése az
állattenyésztési ágazat szempontjából

Simonkay Márton: Hogyan nem csapolták le
a századfordulón a Fertőt?

08. 25. péntek

Budapest: a főváros környezettörténete (1)

Szekcióvezető: **Gyáni Gábor**
Helyszín: Főépület 131. terem

10.00- **Balogh Róbert:** Akácfaék Pest-Budán
10.20

10.20- **Bodovics Éva:** Az 1875. és 1876. évi buda-
10.40 pesti árvizek

10.40- **Eszik Veronika:** „Budapest pöre”: Egy 19.
11.00 század végi fővárosi kisajátítási per környezet-
történeti tanulságai

11.00- *Vita, szünet*
11.20

Budapest: a főváros környezettörténete (2)

Szekcióvezető: **Czoch Gábor**
Helyszín: Főépület 131. terem

11.20- **Vadas András:** A középkori városi környezet
11.40 szabályozása: Buda és a középkori magyar
városok példája

11.40- **Tömör Miklós – Dušan J. Ljuboja:**
12.00 Az 1838-as pesti árvíz a szerb kortársak
szemével

12.00- **Gerhard Péter:** Műhely és Kert? Fásítási
12.20 törekvések a magyar fővárosban a dualizmus
korában

12.20- *Vita*
12.40
12.40- *Ebédészünet*
14.30

Tájátalakítás

Szekcióvezető: **Bódy Zsombor**
Helyszín: Főépület 107. terem

Fata Márta: A természet „kolonizációja” és
a társadalom ökonomizálása. Melioráció és
migráció a 18. századi Bánságban

Demeter Gábor: Kísérlet a földhasználat or-
szágos rekonstruálására az országos térképe-
zések előtti korból (1720-1780)

Buzgó Gábor: Nagyléta a változó tájban. A 19.
századi antropogén tájálakítás gazdasági- és
társadalmi hatásai az észak-bihari térségben

Vita, szünet

Had- és környezettörténet

Szekcióvezető: **Szilágyi Adrienn**
Helyszín: Főépület 107. terem

Baráth Zsolt: A török pusztítás mérlege.
A természeti környezet és társadalom állapota
Vas vármegyében a XVII. század végén

Tangl Balázs: Hol épüljön laktanya a város-
ban? – Laktanyák elhelyezésének szempontjai
a dualizmus idején

Pap Péter: Palawan ügy 1964-1965: növény-
védelem, környezetszennyezés, agrármo-
dernizáció, ipari kémkedés és a tudományos
hírszerzés

Vita

Ebédészünet

Rekreációs zöldterületek

Szekcióvezető: **Cieger András**
Helyszín: Főépület 131. terem

14.30- **Végh Ferenc:** „melyben csak egy szál fát se
14.50 hagyjon levágni” A Zrínyiek csáktornyai vadas-
kertje a török korban

14.50- **Szécsényi Mihály:** Pihenés Szovátán. A Des-
15.10 sewffy-villa lakóinak kapcsolata az épített és
a természeti környezettel

15.10- **Slachta Krisztina:** “A pécsi tenger, Orfű”.
15.30 Egy sikeres tájálakítás(?): Az orfűi tavak és
üdülőtelep kiépítése (1958–1970)

Horváth Eszter: A városi kertek szerepe
a történelemben

15.30- *Vita, szünet*
15.50

Városi környezettörténet

Szekcióvezető: **Kiss Zsuzsanna**
Helyszín: Főépület 107. terem

Borbély Tamás: „Azt hittük egykor, hogy Győr
csakugyan komolyan veszi a sétálóhelyek
megteremtését...”. Gyáralapítások, folyószabá-
lyozás és „zöldterületek” Győrött a dualizmus
időszakában

Tamásk Máté: Az ipari és a mediterrán táj
kettőssége Fiume századfordulós városképében

Fábián Borbála: „... egykor a Sugovicán
gőzhajó járt”

Sebők Balázs: A Zagyva folyó, mint erőforrás
és kockázat Jászberény város XX. századi
történetében

17.00 **A Hajnal István Kör
2023. évi közgyűlése**
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Jászberényi Campus, Főépület,
Apponyi terem

18.30 **A Benda-díj átadása –
Laudáció és a díjazott előadása**
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Jászberényi Campus, Főépület,
Apponyi terem

19.30 **Fogadás**
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Jászberényi Campus, Főépület,
földszinti ebédlő

Fortepan 170728 / Magyarország, Budapest XVIII.

08. 26. szombat

Környezetrepresentáció

Szekcióvezető: **Keller Márkus**
Helyszín: Főépület 131. terem

10.00-10.20 **Novák Veronika:** Eső, jég, farkasok. Politikai válság és a környezet percepciója 15-16. századi francia városi naplókban

10.20-10.40 **Vigh Barbara:** A személyes naplók felhasználásának lehetőségei és korlátai a történeti éghajlatkutatásban – Széchenyi István és Bártfay László példája

10.40-11.00 **Papp Viktor:** Fényképészet a Kelet-Mediterráneumban. Az ember és a környezet kapcsolata a 19. századi fényképészeknél

11.00-11.20 *Vita, szünet*

Doktori szekció

Szekcióvezető: **Pap József**
Helyszín: Főépület 107. terem

Balogh Ádám Tibor: Kivándorlás az Osztrák-Magyar Monarchiából Brazília. Egy demográfiai jelenség és a vele járó környezetváltozás viszontagságai

Tötös Áron: „az akaratukon kívül lealacsonyítottak”. A prostitúció okainak vizsgálata századeleji magyar szövegekben

Horváth Krisztián - Jankó Ferenc: Olaj és Zala: a kőolajipar történelmi társadalmi-gazdasági hatásainak előzetes eredményei

Vita, szünet

11.20-11.40 **Fabó Edit:** A dualizmus környezetkultúrája. Az ember és a környezet viszonya a Vasárnapi Ujság polgári életérzésében

11.40-12.00 **Szélpál Livia:** A „cli-fi,” klímairadalom műfaja: Zadie Smith NW című regényének társadalmi ökokritikai elemzése

12.00-12.20 **Burány Judit Rita:** „Erendő stressz” – A tetoválás ösmotivációja

12.20-13.00 *Vita*
13.00- *Ebéd*

Horváth Gyula: A biztosítási monopólium kialakulása Magyarországon a második világháború után

Murányi-Győri Gréta: „Ilyen helyen könnyen lecsúszik egy feles” - Ingázás és üzemi alkoholizmus Szabolcs-Szatmár megyében a Kádár-korszakban

Héjjas Flóra: A Kádár-kori színházi világ Karinthy Ferenc és Ádám Ottó munkásságának tükrében

Vita
Ebéd

Fortepan 100096 / Magyarország

Előadók:

Balogh Ádám Tibor • ELTE Történelemtudományi Doktori Iskola
Balogh Róbert • Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közép-Európa Kutatóintézet
Baráth Zsolt • Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Báti Anikó • BTK Néprajztudományi Intézet
Bencsik Péter • Szegedi Tudományegyetem Jelenkortörténeti Tanszék
Bodovics Éva • MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára
Borbély Tamás • Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösség Tér (Győr)
Burány Judit Rita • Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola
Buzgó Gábor • Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
Demeter Gábor • BTK Történettudományi Intézet
Eszik Veronika • BTK Történettudományi Intézet
F. Romhányi Beatrix • Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Fábián Borbála • Piarista Kilátó Központ
Fabó Edit • Magyarságkutató Intézet Történeti Kutatóközpont
Farkas Gergely • Szabadtéri Néprajzi Múzeum Szennai Skanzen
Fata Márta • Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde
Gerhard Péter • Budapest Főváros Levéltára
Gulyás László Szabolcs • Nyíregyházi Egyetem Történettudományi és Filozófia Intézet
Hajnal István • BME Építészmérnöki Kar Építéstechnológiai és Menedzsment Tanszék
Heil Kristóf • MTA-ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport
Héjjas Flóra • Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Történelemtudományi Doktori Iskola
Horváth Eszter • Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Horváth Gyula • Aczélhoffer Kft.
Horváth Krisztián - Jankó Ferenc • ELTE TTK Társadalom és Gazdaságföldrajz Tanszék
Kondorosy Csenge • ELTE Történelemtudományi Doktori Iskola
Murányi-Győri Gréta • Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Történelemtudományi Doktori Iskola
Nickel Réka • BTK Néprajztudományi Intézet
Novák Veronika • ELTE BTK Középkori Történeti Tanszék
Pál Viktor • University of Ostrava
Pap Péter • Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
Papp Viktor • Országos Széchényi Könyvtár
Rácz Lajos • Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Rózsa Sándor • Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Történelemtudományi Intézet
Schrek Katalin • Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Sebők Balázs • Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Jászberényi Campus
Simonkay Márton • MTA-SZTE-ELTE Globalizációtörténeti Kutatócsoport
Slachta Krisztina • Közgazdaság- és Regionális Tud. Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete
Szécsényi Mihály •
Szélpál Livia • Szegedi Tudományegyetem Angol-Amerikai Intézet, Angol Tanszék
Szikszai Mária • Babes-Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
Tamáska Máté • Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Tangl Balázs • Savaria Múzeum
Tömöry Miklós - Dušan J. Ljuboja • ELTE BTK Történeti Intézet
Tőtös Áron • Körösvidéki Múzeum
Vadas András • ELTE BTK Középkori Történeti Tanszék
Végh Ferenc • Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Vigh Barbara • Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Rendező:
Hajnal István Kör
Társadalomtörténeti
Egyesület

